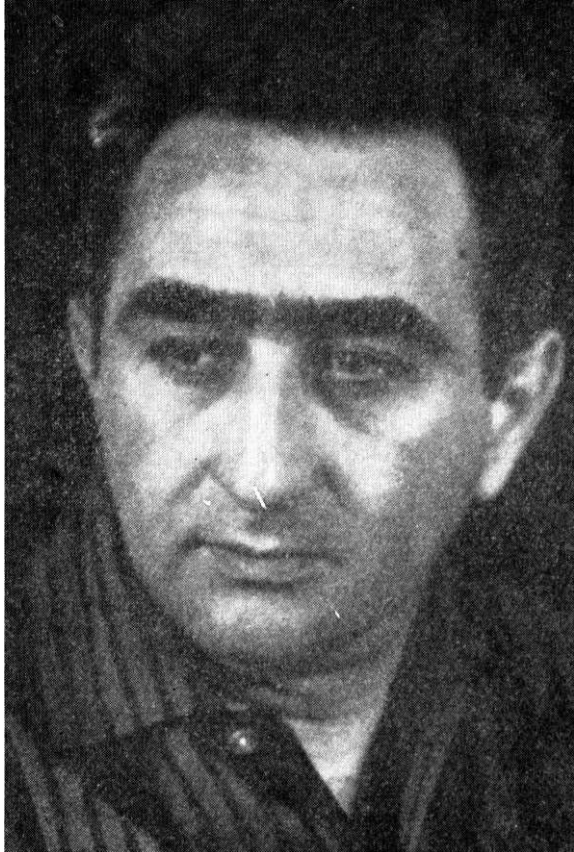

DINU SĂRARU

Pledorie pentru vedetă

Cîteva spectacole din toamna aceasta, mohorîtă și incertă repertorial, au readus în discuție mitul vedetei.

Ani întregi, deliberat sau nu, dar mai ales deliberat, am ignorat un adevăr, după părerea mea vital și pentru arta spectacolului și pentru raportul publicului cu scena. Lumea vine la teatru și pentru Actorul investit cu darul de a se face iubit și admirat.

Nimeni nu contestă efortul colectiv presupus de o reprezentare și miciodată n-am fost, poate, mai atenți față de caracterul colectiv al actului teatral — absolutizat. La un moment dat, pînă la a se refuza virtutea distinctivă a personalității.

Una din reacțiile determinate de prejudecata dizolvării actorului în formula, altfel nobilă, „teatru, artă colectivă”, — prejudecată care, paradoxal, s-a manifestat paralel cu o atît de generoasă acordare de titluri (care și ea a dus, cum era firesc, la uniformizarea diverselor prezențe scenice impuse de distincție dar, nu o dată, fără audiență la public), una din aceste reacții, zic, a fost sacralizarea textului dramatic căreia i-a urmat sacralizarea regiei.

Subordonat textului cu o cucernică umilință, actorul își interzice contribuția per-

sonală, pentru a se dedica unei fidelități aproape religioase, în orice caz strămă de creație. Reacție la reacție, primatul regizorului a supus și textul și actorul unei voințe unice, adesea la fel de independentă și față de unul și față de altul.

Iar publicul continua să vină să vadă Actorul, sau să dorească să vadă Actorul. Cîveva a spus că „Iancovescu a fost ohideea teatrului românesc.” Splendidă metaforă. Ei bine, un public imens l-a aplaudat pe acest unic Actor care, singur, fermeca prin simpla apariție în scenă.

Uraca a fost și el un idol al publicului, și a știut să cultive, cu o nedisimulată artă, poza idolului. Nimic mai firesc, nimic mai de necondamnat.

Beligan în Cui îi e frică de Virginia Woolf? e marele actor pe care publicul vrea să-l aplaude cu satisfacția inegalabilă de a-l vedea la căderea cortinei finale, zimbînd timid, cu acel zîmbet timid care se transformă, seară de seară, într-o punte mereu întinsă spre inima necunoscutului numit „spectatorul”.

O actriță tinăra cum este această Valeria Seciu, sau un George Constantin, care poate sta oricînd lângă Orson Welles sint, azi, ceea ce numeam altădată, cinstit, capete

de afiș, garanții ale succesului unui spectacol sau, cel puțin, ale îndrăznelii plătitorului de a se hazarda în sala de spectacol.

Nimeni nu mai credea, pînă nu de mult, în Ciuta și iată, un regizor de film cheamă, curajos, la rampă, o distribuție de zile mari și Victor Ion Popa a reintrat în atenția noastră sub o înfățișare nebănuită.

Mă duc la Galy Gay s-o văd pe Stela Popescu, vreau să văd un film, și pentru că în el a fost distribuită Simone Signoret sau Annie Girardot.

Ce facem azi pentru Vedeta? Răminem, cel mai adesea, la prejudecata actorului purtător de replică.

Nu cumva am putea revedea altele spectacole cenușii, din întreaga țară, pornind de la convingerea că un repertoriu excelent nu înseamnă mai mult decît o intenție fericită dacă nu e slujit și de acei actori care să invite spectatorul la acest repertoriu?

Imaginați-vă, să zicem, acest spectacol Virginia Woolf, de la Național, fără Began și fără Marcela Rusu, gîndiți-vă cum ar putea să ne cheme un Danton de Camil Petrescu, jucat, în locul lui George Constantin, de un foarte conștiințios slujitor al scenei!!!

Sfîntul Mitică Blajinu, fără Ciubotărașu, e azi o problemă destul de delicată, după cum fără Cotescu și Caragiu, spectacolul D-ale carnavalului, în viziunea lui Pintilie, nu ar mai putea fi atît de puternic demonstrativ pentru arta unui regizor.

În sfîrșit, pledoaria mea e, în intimitatea discuției, unanim acceptată, nimeni, s-ar putea spune, nu crede că teatrul se poate face fără vedete.

Și totuși, afișele teatrale sînt ale unor serbări școlare cu distribuție în ordinea trecerii clasei la conservator, acele panouri imense din marile piețe continuă să lipsească, fotografiile din ziare și reviste sînt destul de zgîrcit prezentate, stereotipia reclamei teatrale face ca vedeta teatrului nostru să se impună prin generoasa bunăvoință și bunacredință a spectatorului care-și anunță prietenii, rudele, vecinii: „Merită văzut George Constantin în Regele Lear.

O liniște cenușie înconjoară încă stagiunea actuală, încă nu se știe data premierelor viitoare, pentru că încă nu se știe repertoriul cu exactitatea promisă în altele articole și interviuri.

Iar Vedeta. Vedeta va continua să cheme publicul la teatru prin generoasa solidaritate a spectatorului care iubeste scena și știe, cu o siguranță de învidiat, să impună vedetele de care are nevoie.

„Divertisment '70" pe scena Studioului I.A.T.C.

